

Pokroky matematiky, fyziky a astronomie

Zprávy, jubilea, historie

Pokroky matematiky, fyziky a astronomie, Vol. 9 (1964), No. 4, 248--250

Persistent URL: <http://dml.cz/dmlcz/137550>

Terms of use:

© Jednota českých matematiků a fyziků, 1964

Institute of Mathematics of the Academy of Sciences of the Czech Republic provides access to digitized documents strictly for personal use. Each copy of any part of this document must contain these *Terms of use*.

This paper has been digitized, optimized for electronic delivery and stamped with digital signature within the project *DML-CZ: The Czech Digital Mathematics Library* <http://project.dml.cz>

ZPRÁVY, JUBILEA, HISTORIE

KONFERENCE O VĚDECKÉ PRÁCI KATEDER MATEMATIKY NA PEDAGOGICKÝCH INSTITUTECH V ČSSR

Ve dnech 25.—27. března 1964 se konala v Karlových Varech konference vedoucích kateder matematiky na pedagogických institutech (dále stručně PI), která se zabývala stavem a perspektivami vědecké práce těchto kateder v ČSSR. Konferenci pořádala katedra matematiky a fyziky Pedagogického institutu v Karlových Varech ve spolupráci s Matematickým ústavem ČSAV a Ústavem pro dálkové studium učitelů na Universitě Karlově (dále stručně ÚDSU) v Praze. Jednání se zúčastnilo celkem 25 vysokoškolských pracovníků. Bylo zde zastoupeno 16 pedagogických institutů, většinou vedoucími kateder matematiky, za ČSAV se konference zúčastnil ředitel Matematického ústavu člen korespondent ČSAV VLAD. KNICHAL, za ÚDSU ředitel EMIL KRAEMER a vedoucí kabinetu matematiky KAREL HRUŠA. V rámci sdělení z metodiky matematiky se zúčastnili konference jako hosté s. ZD. KŘEČAN a s. S. TŘEŠTÍK z elektrotechnické fakulty ČVUT v Praze.

V úvodní části konference přivítal všechny přítomné jménem pedagogického institutu v Karlových Varech ředitel s. JAR. PLOMER; vedoucí katedry matematiky a fyziky s. MILOŠ LÁNSKÝ seznámil účastníky konference s motivy, které vedly k jejímu uspořádání. Hlavním bodem dopoledního jednání ve středu 25. března 1964 byl referát s. KRAEMERA „O stavu a perspektivách vědecké práce kateder matematiky na PI“. S. KRAEMER v něm zpracoval podklady z jednotlivých kateder; zabýval se otázkami kádrové situace na katedrách matematiky se zřetelem na kvalifikační a věkové složení pracovníků těchto kateder a vyvodil závěry týkající se současného stavu a nejbližších výhledů, pokud jde o zaměření odborné práce. V diskusi vystoupila řada účastníků konference s náměty, které se týkaly především vytvoření objektivních podmínek pro zkvalitňování vědecké práce na pedagogických institutech. Byly formulovány návrhy na vyjasnění problémů spojených s metodikou matematiky, s její náplní a s odborným zaměřením. Náměty z diskuse byly po- jaty do závěrů konference.

V odpolední části jednání a ve čtvrtek dopoledne bylo předneseno celkem 13 krátkých 15minutových sdělení, která se týkala jednak metodiky matematiky, jednak některých odborných problémů, kterými se zabývají pracovníci jednotlivých kateder.

Hlavním bodem čtvrtečního jednání konference byl referát s. KNICHALA „Stav a perspektivy vědecké práce v matematice v ČSSR“. S. KNICHAL vylíčil stav vědecké produkce kateder matematiky na vysokých školách a ústavech ČSAV i jiných institucích a připomněl, že v zahraniční literatuře jsou v posledních letech práce našich autorů hojně citovány. Souhrnně konstatoval, že u nás není dostatečné soustředění na určité úkoly, což ztěžuje možnost kolektivní práce a zřetel ke stěžejním problémům; naproti tomu široký obzor usnadňuje možnost aplikací matematiky. V dalším s. KNICHAL seznámil účastníky konference s některými materiály kolegia matematiky ČSAV, v nichž je hodnocen dosavadní vývoj a stav vědecké práce v matematice a jsou naznačeny její perspektivy. Ve svém referátu reagoval s. KNICHAL na některá sdělení konference a poukázal na směry práce, které by bylo záhodno sledovat na katedrách matematiky pedagogických institutů.

V pátek 27. března 1964 byla uspořádána „Hodinka neřešených problémů“. Zde vystoupil s řadou problémů, které by bylo účelné řešit, s. KNICHAL a s. JUCOVIČ. Přednesené problémy se setkaly se zájmem účastníků konference.

V závěrečné části konference, které předsedal s. FR. DUŠEK, byly na základě podrobné diskuse

formulovány závěry konference, které směřují ke zlepšení vědecké práce na katedrách matematiky pedagogických institutů v ČSSR. Byla přijata tato usnesení:

1. Konference konstatuje, že přes všechny obtíže objektivního a subjektivního rázu je na katedrách matematiky pedagogických institutů řada pracovníků, kteří mají zájem o odborně metodickou i vědeckou práci v matematice. Bylo by však žádoucí, aby se tito pracovníci ve větší míře orientovali na ty obory matematiky, které alespoň zčásti souvisí se specifikou PI. Jde především o metodiku matematiky a o obory, které navazují na tzv. elementární matematiku, popřípadě o historii matematiky.

2. Konference doporučuje oborovým komisím pro matematiku a fyziku a pro pedagogiku, psychologii a učitelské vzdělání, aby sledovaly vědeckou práci kateder matematiky na pedagogických institutech a aby MŠK dalo pokyn vedení universit, k nimž budou některé pedagogické instituty připojeny, aby dbala o těsnou spolupráci těchto kateder s katedrami na přírodovědeckých fakultách, resp. na matematicko-fyzikální fakultě KU.

Vědecká práce v oblasti metodiky matematiky by měla být sledována centrálně a koordinována. Nejvhodnějším koordináčním centrem by mohl být ÚDSU na UK.

3. Konference ustavuje k řešení problémů spojených s metodikou matematiky pracovní skupinu, v jejímž čele je s. E. KRAEMER a jejímiž členy jsou s. akad. NOVÁK, s. VL. KNICHAL, s. K. HRUŠA, s. J. VYŠÍN a s. VL. MACHÁČEK.

Úkolem této pracovní skupiny je stanovit hlavní směry práce v oblasti metodiky matematiky se zřetelem na její tematiku a způsob zpracování tak, aby práce v tomto směru byla v souladu s perspektivami rozvoje matematiky i s potřebami školství v ČSSR. Pracovní skupina dále stanoví, jak by měly vypadat aspirantské plány, kandidátské práce a habilitační práce z metodiky matematiky, a vypracuje různé ukázkové varianty. Dále skupina navrhne organizaci centrálního sledování práce v metodice matematiky a její zapojení do širšího mezinárodního rámce. Zpracovaný materiál bude konzultován s pracovníky z oboru pedagogiky a psychologie, které jmenovitě určí předseda pracovní skupiny. Celý materiál bude postoupen jako podklad k jednání příslušným dvěma oborovým komisím MŠK.

4. Je účelné, aby účastníci konference seznámili katedry matematiky na PI s jejími závěry a doporučili členům těchto kateder napojovat se ve vědecké práci na existující kolektivy na universitách, technikách a ČSAV a netřítit síly vytvářením dalších kolektivů a center, dokud k tomu nebudou náležitě podmínky.

5. Účastníci vyjadřují poděkování pořadatelům této konference za její uspořádání a žádají, aby byl podle možností vydán sborník, který bude obsahovat zásadní referáty a odborná sdělení z této konference. Sborník bude vhodným podkladem pro jednání příslušných oborových komisí MŠK a kolegií ČSAV a poslouží také k orientaci pracovníků kateder matematiky na pedagogických institutech.

Emil Kraemer, Miloš Lánský

ŽIVOTNÍ JUBILEUM AKADEMIKA VLADIMÍRA KOŘÍNKA

Dne 18. dubna 1964 se dožil šedesátipětilet akademik VLADIMÍR KOŘÍNEK, profesor matematiky na Karlově universitě v Praze a místopředseda Jednoty československých matematiků a fyziků. Radujeme se upřímně z toho, že významné životní jubileum zastihuje akad. Kořínka v plné svěžesti a uprostřed intenzivní práce, jejíž mnohostrannost je právě pro jeho osobu tak typická.

Jubilant je našim čtenářům dobře znám. Proto připomeneme jen některé nejdůležitější rysy jeho osobnosti.

Hlavním předmětem vědeckého zájmu akad. Kořínka je algebra. Po řadu let v přednáškách a zvláště ve speciálním algebraickém semináři vede prof. Kořínek soustavně své žáky k zájmu

o moderní algebru a o její nejnovější světové směry. Velkou pozornost věnuje výsledkům bádání světových algebraických škol, zejména pracím moskevského algebraického okruhu, s jehož představiteli jej pojí dlouholeté osobní přátelství. Modernizace výuky v algebře, již akad. Kořínek věnoval mnoho svých sil i času, prospívá výrazně i ostatním matematickým disciplínám, které moderní algebry používají.

Akademik Kořínek je znám tím, jak málo pro něho znamená osobní pohodlí, když jde o prospěch celku. Obětavě vykonává řadu náročných funkcí v ČSAV, JČMF, na fakultě. Pro svůj příkladný zájem o vše, co souvisí s rozvojem matematiky a s naším vědeckým a kulturním životem vůbec, získal si akad. Kořínek mnoho upřímného obdivu a úcty. Nezná malé a velké úkoly. Jeho vřelý vztah ke všem, kteří potřebují pomoci a jsou v právu, je základem jeho velikého životního realismu.

Závěrem této krátké vzpomínky bychom chtěli vyslovit jediné přání. Aby si akad. Vladimír Kořínek ještě po dlouhá léta zachoval pevné zdraví, svěžest a pracovní elán a abychom se mohli ještě po řadu let těšit z jeho působení mezi námi.

Karel Drbohlav

Dohoda mezi SSSR a USA

o spolupráci v oboru umělých družic, která byla nedávno uzavřena, se týká tří problémů:

1. pozorování mraků pro účely přepovídání počasí;
2. rádiového spojení pomocí pasivní družice Echo II;
3. měření magnetického pole Země zejména během Mezinárodního roku klidného Slunce (1965).

Ivan Soudek

Vysoké vakuum podobné Torricelliho

a ohraničené zcela čistými povrchy je možno získat tím, že se do obalu z tvárného kovu zataví tyč z tvrdého kovu, která se pak uvnitř pláště roztrhne.

Ivan Soudek

Šíření televizního signálu po několika drahách

vyvolává známé „duchy“, tj. zdvojený, popř. znásobený obraz. Při obvyklém přenosu zvuku tento jev nevádí, ale u stereofonního vysílání může zrušit nebo dokonce obrátit stereofonní efekt.

Ivan Soudek

Podivuhodné délkové míry

V některých částech Německa se v dávných dobách pokládala za jednotku vzdálenosti cesta, kterou ušel chodec, než vykouřil dýmku; vzdálenosti osad se určovaly podle počtu dýmek. Na Kubě k podobnému účelu sloužila vzdálenost, na kterou ještě bylo slyšet kohoutí kokrhání.

Ivan Soudek

Analogový počítač cvičí strojvůdce

západoněmeckých železnic. Jeho ovládací deska je shodná se stanovištěm strojvůdce elektrické lokomotivy a počítač napodobuje chování vlaku za jakýchkoli podmínek, včetně prokluzování kol, překonávání odporu při rozjíždění, přetížení motoru, brzdění a sypání písku. Zařízení postavila mannheimská firma Brown Boweri.

Ivan Soudek